

Kommentarer om konsekvensutredning for Områdeplan for Litlgråkallen, Fjellsætra og Kobberdammen

Vi registrerer fra presseoppslag at Konsekvensutredningen er gjenstand for kritikk fra initiativtakerne for Gråkallen Vinterpark, og at utredningen er sendt ut på en ny runde før behandling i kommunale organer. FNF har et engasjement i saken, og ønsker herved å komme med sine kommentarer.

Innledning – hva utredes

Utredningen behandler to temaer: Kurs/konferansesenter og alpinanlegg. Vi mener at spørsmålet om kurs- og konferansesenter på Litlgråkallen må behandles som egen sak, uavhengig av diskusjonen om alpinanlegg.

Muligheten for å etablere et nærmiljøanlegg i Søremsbakken er utredet meget overfladisk. Dette er et forslag som FNF mange ganger har framført som alternativ til å bygge et stort alpinanlegg midt i Bymarka. Vi mener at man burde ha utredet dette alternativet på lik linje med de andre alternativene.

Gjeldende planer og avtaler

Bymarka og Estenstadmarka har ikke tilstrekkelige arealer i forhold til den antatte befolkningsvekst dersom en legger Statens Friluftsråds normer til grunn.

Dette skrev Miljøverndepartementet allerede i 1971, i forbindelse med godkjenning av generalplanen for Trondheim. Etter den tid har bystyret vedtatt Handlingsplan for friluftsliv «Markaplanen» (1975, 1992 og 2002), Markagrensa «Den røde strek» (1995), og fredning av «Evighetsskogen» (2002) med det formål at Trondheims nærterreng skal bevares for friluftsliv og rekreasjon. Alle disse planene tar utgangspunkt i at nye anlegg for idrett og friluftsliv i størst mulig grad skal søkes innpasset i randsoner mellom bebyggelse og turområder slik at uberørte områder bevares best mulig.

Ved reguleringsbehandlingen av Skistuområdet i 2001 stilte både fylkeskommunen og fylkesmannen som vilkår at alpinanlegget ble tatt ut av planen før sluttbehandling.

I en kommunedelplan for idrett og friluftsliv (2009-2012) sier de overordna strategiene at idrettsanlegg er tillatt i randsonen til marka og ikke inne i selve marka.

Man kan lese i utredningen at marka er delt inn i tre soner, men man beskriver ikke hvilke type inngrep som skal aksepteres i de ulike sonene. Man skriver ikke heller hvor stor del av anlegget som skal ligge i de ulike sonene. Om nærsone kan man i markaplanen lese:

Sonen bør utvikles med bademuligheter, skileiker, rasteplasser osv. Tilrettelegging for skoler og barnehagers bruk bør legges til denne sonen.

Nærsonen inneholder mange idrettsanlegg. Anleggene og bruken av dem skal i minst mulig grad legge begrensninger på friluftslivsbruken av områdene. Leikebakker, mindre løps- og skiarrangement for barn og unge, som o-løp og barneskirenn, kan innpasses på noen av de romslige innfallsportene. Eventuelle nye idrettsanlegg skal lokaliseres i denne sonen.

Den omfattende tilretteleggingen og de mange funksjonene denne sonen skal dekke, setter store krav til samordning og arealbruksavklaringer. Planprosesser etter plan- og bygningsloven skal følges ved alle tiltak som innebærer bygging, terrenginngrep eller ny områdebruk.

Videre skriver man om mellomsonen:

Denne sonen utgjør de største områdene i marka og er viktig for middels lange og lange turer. Her ligger mange bevertningssteder og andre turmål. Et overordnet nett med godt opparbeidede stier og løyper skal forbinde sti- og løypenettet i nærsonen med turmål inne i marka og de ulike delene av markaområdene. Et supplerende nett med naturlige småstier og tråkk skal opprettholdes for dem som vil gå utenfor det tilrettelagte stinettet.

Kjernesonen beskrives som uberørte områder der selv skogsbilveier bør unngås:

Det skal være igjen områder som ivaretar behovet for de som vil gå turer til "fjerne" turmål og områder med mindre ferdsel. Her skal det bare være lett opparbeidede stier til spesielle turmål, evt spesielt viktige forbindelser.

Vi mener det er en stor svakhet ved utredningen at den ikke beskriver soneinndelingen bedre og i hvilken grad valgt plassering av alpinanlegg og konferanseanlegg stemmer overens med planen. Man burde også ha beskrevet hvor mye av planområdet som ligger i de ulike sonene. Etter vårt syn tillater ikke markaplanen (2002) etablering av konferanse- og alpinanlegg i mellom- og kjernesonen.

Disse planene, spesielt Markaplanen fra 2002, ble til gjennom grundige prosesser der organisasjonene med tilknytning til marka var aktivt med. Bystyrets holdning til forvaltning av marka kom klart frem gjennom en flertallsmerknad i forbindelse med vedtaket om Markaplanen av 2002:

Marka har gjennom mange år vært utsatt for inngrep. Stadig bygging av nye veier, økt motorisert ferdsel, skogsdrift i stort omfang, masseuttak, flere større utbygginger, ulovlig bruk og ombygging av hytter, kraftig økning i antall boliger i marka og nye typer idretter som griper om seg, er eksempler på hvilke press marka er utsatt for. ... Forslag til markaplan tar dette på alvor, og setter vernehensyn og friluftslivsinteresser i sentrum. ... Vern om naturgrunnlag og biologisk mangfold, og hensynet til friluftsliv og fysisk aktivitet skal være overordnet alle andre hensyn i forvaltningen av marka.

Forslaget om et kommersielt alpinsenter i marka (Alternativ IV i utredningen) bryter radikalt med alle disse planene og nedlagte intensjoner. En stor svakhet med utredningen er at den ikke drøfter konsekvensene av å bryte med vedtatte strategier og prioriteringer for forvaltning

av byens friluftsområder. Erfaring viser at bynære friluftsområder krever langsiktig og konsekvent forvaltning. De eksisterende planene er basert på en slik langsiktighet. Hvis dette prinsippet for planlegging og forvaltning av marka settes til side kan konsekvensene på sikt bli meget alvorlige.

Friluftsliv

Utredningen mangler visualiseringer fra andre turområder. Det nye alpinanlegget er planlagt vel synlig og det burde derfor ha vært visualiseringer, både i dagslys og i mørker med belyst anlegg fra steder rundt om i Bymarka.

Transportog støy

Et problem med alpinsenter i Gråkallområdet er at trafikken vil være i fase med trafikken av turgåere. En god skidag i marka er også en god skidag i bakken. På slike dager er Fjellseterveien allerede sterkt belastet og til tider preget av kaos. Sikkerheten for myke trafikanter er meget dårlig. På en rekke steder må turfolk krysse veien fra P-plass til skiløype (Ferista, Baklia, Fjellseter nedre, Fjellseter øvre). Kombinasjonen av en vinterglatt og bratt vei, stor biltrafikk og kryssende skiløpere – gjerne med små barn og pulk – er sikkerhetsmessig betenkelig. Marka tilrettelegges om vinteren også for fotgjengere (Lianveien brøytes til Fjellseter for dette formålet) og Fjellseterveien fungerer som turvei for mange. Inn- og utkjøring mellom høye brøytekanter er en annen sikkerhetsrisiko. Stor biltrafikk med støy og eksos er heller ikke forenlig med friluftsopplevelser. Følgelig har all planlegging av marka til nå hatt som premiss at biltrafikken skal begrenses, spesielt i de øvre delene.

Alternativ IV forutsetter i følge skiklubbene et årlig besøk av 40 000 brukere, dvs. mer enn halvparten av besøket til Vassfjellet. Utredningen legger til grunn skiklubbenes antagelse om at 50% av de besøkende til alpinsenteret vil reise kollektivt. I utredningen diskuteres et opplegg med skyttelbuss fra Byåsen butikkcenter. Konklusjonen er at dette vil bli vanskelig, både grunnet manglende P-plass og relativt dårlig tilknytning til byens øvrige bussnett. Vi mener det burde ha vært gjennomført en bedre utredning på hvor stor andel av foreldrene som kan komme til å kjøre sine barn helt fram og hvor mange som vil kjøre til skyttelbussen. Det er heller ikke utredet om skyttelbussen vil klare den store trafikkbelastningen om folk kommer med bil for å bytte til buss.

Vassfjellet har direktebuss fra Trondheim tre dager i uken, og ca. 1000 P-plasser. Hvis en tar skiklubbens prognoser bokstavelig og bruker forholdstall fra Vassfjellet betyr dette et behov på 500 P-plasser fra Fjellseter og oppover, en fordobling i forhold til dagens parkeringskapasitet. Vil veien tåle en slik trafikk, og er det i så fall ønskelig?

Vår konklusjon er at utbygging etter Alt. IV vil føre til store trafikkproblemer, og en drastisk forverring av sikkerheten for myke trafikanter i Fjellseterveien. På dette punktet er utredningen mangelfull, uten å angi akseptable løsninger. Vi mener at utredningen også burde ha utrett hvordan man skal øke sikkerheten for kryssende skiløpere.

Vi stiller spørsmål om hvordan økt biltrafikk vil påvirke omfanget av støy rundt Fjellseterveien. På grunn av at det er flest personer i alpinanlegget samme dager som det er mest folk på tur må man beregne støyen på dager både med middels besøk i alpinanlegget og maksimalt besøk.

I sammendraget av støyutredningen får man et inntrykk av at det er kun støy i naturreservatet og fritidsbebyggelse som har noen betydning. På denne måten kan det virke som om det blir mindre støy av Alt. IV fordi støyen vil være i andre deler av Bymarka. Man burde også ha sammenlignet støynivået med de grenser som er gitt i «Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging». Her kan man lese: «I større upåvirkede naturområder, som for eksempel nasjonalparker, naturområder i fjellet og kjerneområder i bymarker er all hørbar fremmed lyd i prinsippet uønsket.». Man kan i KU lese at anlegget gir støy på over 40 dB, hvilket til og med er høyere enn hva man burde ha som grense selv i bymarkers randsone.

Barn og unges oppvekstvilkår

Trondheim har i dag et meget godt tilbud for alpinutøvere. Vassfjellet ligger knappe 20 km fra bysentrum med fem heiser og 11 bakker, hvorav fem med flomlys. Innenfor bygrensen er det i dag aktivitet i Stokkanbakken, Vintervannskleiva og Instruktørbakken. Med et nytt nærmiljøanlegg i Søremsbakken vil alle bydeler være godt dekket med rekrutteringsbakker.

Økonomiske konsekvenser

Skiklubbene har ikke lagt frem konkrete kalkyler for investerings- og driftskostnader, bare enkle og grove overslag. Det er heller ikke satt opp noen finansieringsplan. I betraktning av prosjektets størrelse (Alt. IV) er dette et altfor dårlig beslutningsgrunnlag.

Skianlegg som bygges på privat grunn må i regelen betale leie til grunneierne. I alle betraktninger som hittil har kommet frem om Gråkallen Vinterpark er verdien av marka satt til null. Vi mener at et kommersielt anlegg må betale leieavgift, som fortrinnsvis skal gå til kompenserende tiltak for friluftslivet i marka.

Før saken går videre til politisk behandling må de økonomiske konsekvensene utredes og en driftsorganisasjon må identifiseres. Hvis det er hold i planene bør det finnes en kommersiell aktør som vil forplikte seg og ta videre kostnader i planprosessen.

Staffan Sandberg
Forum for Natur og Friluftsliv Sør-Trøndelag

Steinar Nygaard
Naturvernforbundet i Trondheim

Frode Støre Bergrem
Trondhjems Turistforening